

KONTROLA KVALITETA NA ERC ADVANCED LIFE SUPPORT KURSEVIMA U SRBIJI I EVROPI – PRELIMINARNI PODACI, ORIGINALNO ISTRAŽIVANJE

QUALITY CONTROL ON ERC ADVANCED LIFE SUPPORT COURSES IN SERBIA AND EUROPE – PRELIMINARY DATA, ORIGINAL RESEARCH

Zlatko Fišer¹, Mihaela Budimski²

Sažetak

Cilj:

Utvrđiti anketom zadovoljstvo polaznika ERC ALS kurseva u Srbiji i uporediti sa podacima prikupljenim predhodnih godina i podacima o kvalitetu kurseva iz ostalih zemalja.

Metod:

Obrađivani su podaci prikupljeni u CMS sistemu o pripremi kurseva, izveštaji kurs direktora i evaluacioni upitnici koji su popunjavali polaznici seminara. Obrađeno je 12 pitanja koja se odnose na organizaciju i izvodjenje ALS seminara. Kriterijum za uključivanje je da je održan barem jedan ERC ALS seminar u zemlji koja je obuhvaćena ovim istraživanjem i da je unosom mejl adresa organizator omogućio evaluaciju od strane polaznika.

Rezultati:

Rezultati obuhvataju podatke prikupljene u 37 zemalja u kojima su organizovani prvi pet meseci ERC ALS kursevi, a sadrže internet adrese polaznika, od kojih 17 ima kompletirane podatke. Broj ERC ALS obuka je 1,02/100.000 stanovnika, sa minimalnom vrednošću od 0,11/100.000 stanovnika u Italiji, do 8,44/100.000 stanovnika u Danskoj. U Srbiji je on 2,81/100.000 stanovnika. Broj organizovanih ERC ALS kurseva je prosečno 0,83 /1.000.000 stanovnika i najmanji je u Turskoj gde se na milion stanovnika organizovalo 0,05 kurseva a najveći u Danskoj sa 5,53 kursa na milion stanovnika. Srbiji je imala 2,81 kurs na milion stanovnika te se aktivnost i agilnost kurs organizatora ocenjuje odličnom ocenom. Korisnim sadržaj kursa na kojem su bili ocenjeno je najvećom ocenom u Egiptu -100% a najmanje su sadržajem kursa zadovoljni Holandani gde je taj rezultat tek nešto veći od 87% a odmah zatim idu Italijani, Slovenci, Finci, Svedjani. U Srbiji je ta ocena 96,49% i među najboljim je u Evropi. Kurs će drugim osobama preporučiti 100% polaznika iz Srbije.

Zaključak

Promena načina izvođenja kurseva i načina rada, te kadrovska obnova donele su novi kvalitet u sprovođenju ERC obuka u Srbiji. Mladi i entuzijastični instruktori značajno su doprineli upravo entuzijazmom, prijatnošću i pravilnim načinom rada da seminari ERC ALS, dobiju jednu od najviših ocena u Evropi, u stvari prema zadovoljstvu polaznika, najvišu.

Abstract

Aim

Affirm through the survey, the satisfaction of the participants of ERC ALS courses in Serbia and compare the collected data from previous years to the data about quality of the courses from the other countries.

Method:

The processed data were gathered in CMS system, included preparation of the courses, the reports of the course director and evaluation questionnaires that have been filled in by the seminar attendants.

Twelve questions that are related to the organization and performance of ALS seminary have been processed. The criteria for inclusion was that at least one ERC ALS seminary has been held in the country, that has been a part of this survey, and that the organizer has enabled evaluation by the presence of an participants e – mail addresses.

Results:

Results implicate data collected in 37 countries, where ERC ALS courses took place in first five months of the year, and contain internet addresses of the participants. Seventeen of them have complete data. The number of ERC ALS training course is 1.02/100.000 inhabitants, with minimal value of 0,11/100.000 inhabitants in Italy, to the maximum value 8,44/100.000 inhabitants in Denmark. It's 2,81/100.000 in Serbia. The average number of organized ERC ALS courses is 0,83/1.000.000 inhabitants and the lowest is in Turkey, where upon 1.000.000 residents, 0,05 courses were organized. The highest number of organized training courses has taken place in Denmark, with the number of 5,53 courses upon million habitants. Serbia has arranged 2,81 course upon one million residents, where the activity and the agility of the course organizer has been graded with an excellent mark. The Egypt's attendants valued -100% the usefulness of the course content with the highest grade. The Dutch were the least satisfied with the content of the course, and their result is just above the figure of 87%. Right behind them are the Italians, Slovenians, Finns, Swedish placed. In Serbia, the grade is 96,49% and is among the best in Europe. Training course will be recommended 100% by the Serbian attendants.

Conclusion

The change of the performance and the method of work of the course, human resource renewal brought the new quality

USTANOVNA

¹ Zavod za hitnu medicinsku pomoć
Novi Sad

² Služba za hitnu medicinsku pomoć,
Dom zdravlja Subotica

AUTOR ZA

KORESPONDENCIJU:

Zlatko Fišer
Resuscitacioni savet SCG
tel +381628030640
www.resuscitatio.org.rs
office@resuscitatio.org.rs

KLJUČNE REČI:

ERC, advance life support, kursevi

DATUM PRIJEMA RADA

10. oktobar 2015.

DATUM PRIHVATANJA RADA

20. oktobar 2015.

DATUM OBJAVLJIVANJA

10. decembar 2015.

in presentation the ERC training in Serbia. Young and enthusiastic instructors, significantly contributed with the enthusiasm, enjoyable and regular method of presentation, so the seminary ERC ALS can get one of the highest grades in Europe, in fact, the highest mark according to the satisfaction of the attendants.

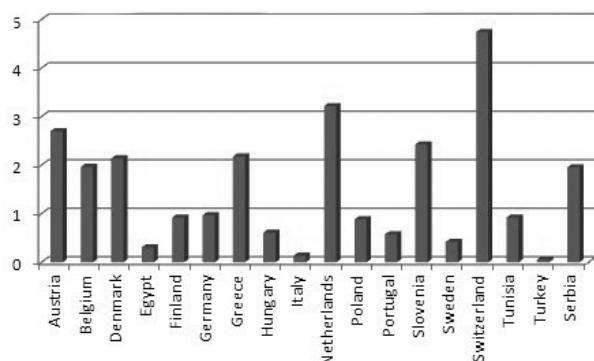
Uvod

Kontrola kvaliteta nad sprovođenjem ERC ALS seminara vrši se od strane Nacionalnog sekretarijata i Evropskog Resuscitacionog saveta putem jedinstvene metodologije i moćno je oružje kojim se evaluira rad instruktora i saveta u celini. Nacionalni sekretariat i Internacionalni kurs komitet periodično analiziraju prikupljene podatke i dužni su da sačine akcioni plan unapređenja kvaliteta rada na kursevima.

Tokom 2016. godine promjenjen je dosadašnji način izvođenja ERC ALS seminara i zanovljen je instruktorski tim. Praćenjem kvaliteta rada, pripreme i izvođenja seminara putem jedintvenog upitnika i praćenja podataka unetih u CMS sistem ERC-a stiče se objektivna slika o kvalitetu rada i uspehu reformi u izvođenju kurseva.

Pri unosu podataka u CMS sistem svaki organizator je upoznat sa vremenskim okvirima i planom za blagovremenu kvalitetnu pripremu programa - seminara. Prilikom obrade podataka CMS sistem beleži radnje kao što su imenovanje kurs direktora, izbor instruktorskog tima, podatke o slanju kurs materijala putem CMS sistema i te podatke arhivira. Kurs direktor na svakom seminaru je dužan da pre zaključenja seminara popuni kurs direktor izveštaj i unese ocene o sprovođenju seminara, o tome koji deo programa je koji instruktur realizovao i oceni svakog instruktora te podatke o polaznicima i uspešnosti rada. Po završetku seminara polaznici ocenjuju tok seminara i instruktore. Kada se ocene kurs direktora i polaznika podudaraju izveštaj se smatra kompletnim i validnim dok ukoliko se ocene značajnije razlikuju traži se dodatna objašnjenje od kurs direktora i tada on dobija lošu ocenu jer nije kvalitetno ocenjivao kako to osećaju polaznici ili nije modelirao kvalitetno kurs. Svi podaci se unose u jedinstvenu bazu, popunjavaju se tokom unosa a potom svi podaci pothranjuju i obrađuju na jedinstven način pomoću u CMS sistem ugrađenog programa te se dobija jedinstven izveštaj za svaki kurs, svakog kurs organizatora i svaku zemlju. Ovako prikupljeni podaci se mogu jednostavno porebiti i analizirati sto jeste dužnost Nacionalnog sekretarijata i međunarodnog kurs komiteta kao najvišeg nadzornog tela u ERC kurs sistemu. U ovu studiju uključeni su samo podaci iz zemalja koje su kompletirale unos u kurs sistem ERC-a i omogućile polaznicima da daju svoje mišljenje.

Tabela 1. - Broj ERC ALS kurseva na milion stanovnika

Metod:

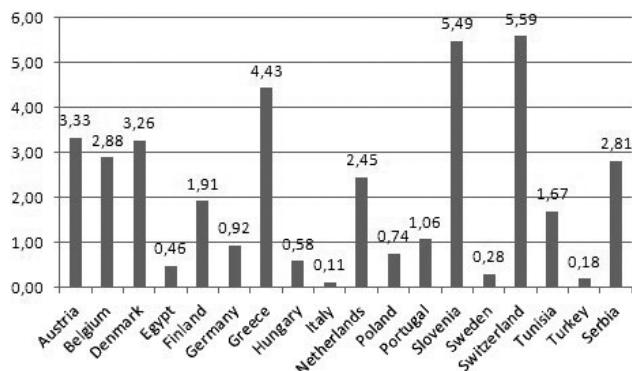
Evropski Resuscitacioni savet izradio je efikasne mehanizme praćenja kvaliteta ERC ALS seminara zahvaljujući prikupljenim podacima u CMS sistemu o pripremi kurseva, izveštajima kurs direkora i evaluacionim upitnicima koji su popunjavaju polaznici seminara. Obrađeno je 12 pitanja koja se odnose na organizaciju i izvođenje ALS seminara. Kriterijum za uključivanje je da je održan barem jedan ERC ALS seminar u zemlji koja je obuhvaćena ovim istraživanjem i da je unosom mejl adresa organizator omogućio evaluaciju od strane polaznika.

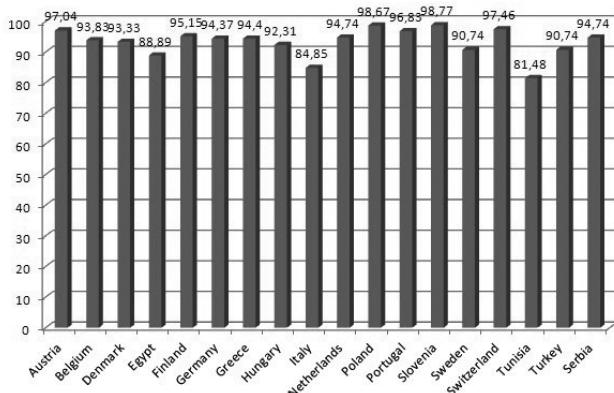
Rezultati

Podaci su prikupljenu u 37 zemalja. Kompetni su podaci iz 17 zemalja a iz 20 nisu kompletirani do 30. maja 2016.

Uključene su sledeće zemlje: Belgija, Danska, Egipat, Finska, Nemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Holandija, Poljska, Portugalija, Slovenija, Švedska, Švajcarska, Tunis, Turska i Srbija. Iz studije, zbog nekompletnih podataka, su isključeni podaci prikupljeni u 20 zemalja kojima je ostavljen rok za kompletiranje podataka: Bosna, Hrvatska, Kipar, Hong Kong, Luksemburg, Malta, Makao, Katar, Rumunija, Rusija, Španija,

Tabela 2. Broj polaznika ERC ALS seminara na 100.000 stanovnika.

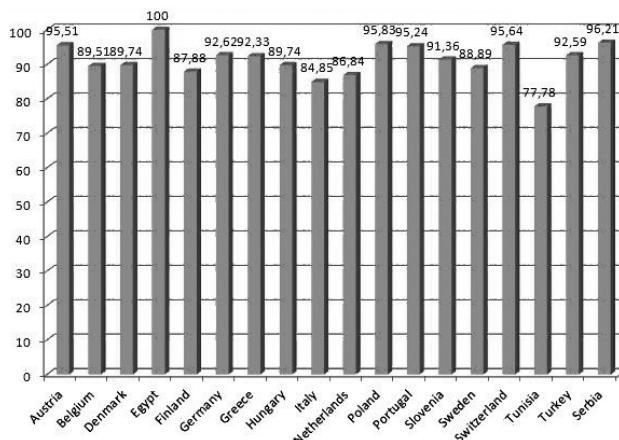

Tabela 3. – Zadovoljstvo polaznika odnosom instruktur – polaznik

ja, Šri Lanka, Sudan, Surinam, Sirija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Velika Britanija, Kurasao i Crna Gora.

Broj kurseva:

Broj kurseva se veoma razlikuje po zemljama uključenim u ovo istraživanje. U Tabeli 1. prikazan je broj kurseva na 1.000.000 stanovnika. Broj kurseva u Srbiji je 1,9 ERC ALS kurseva na 1.000.000 stanovnika.

Tabela 4. Ukupna ocena kvaliteta kursa od strane polaznika

Broj polaznika

Broj polaznika po zemljama na 100.000 stanovnika prikazan je u Tabeli 2. Evropski prosek je 1.01 polaznik na 100.000 stanovnika u Srbiji je broj polaznika 2.81/100.000.

Uz podatak da ovi seminari u Srbiji nisu obavezujući za rad, te da Lekarska komora ne propisuje ovu obuku za one kojima je oduzela licencu kao obaveznu, sto je slučaj u mnogim zemljama, ukazuje da se pohađaju isključivo zbog ličnih potreba. S toga se ovaj broj seminara može smatrati velikim uspehom, tim pre što je skoro duplo veći od Evropskog proseka.

Zadovoljstvo polaznika odnosom instruktur polaznik / osećaj podrške i priateljstva/

Odnos polaznik instruktur je u ovoj oblasti vrlo važan. Osećaj podrške, i priateljstva, relacija učitelj učenik sa jasnom motivacijom instruktora da pomogne i podstakne polaznika ka uspehu i savladavanju teškoća tokom seminara koji je vrlo stresan, je od velike važnosti.

Tabela 3. prikazuje ocenu polaznika gde se sa 100% ocenjuje potpun i iskren - poželjan stav instruktora.

Ukupan skor

Prema ukupnoj oceni polaznika ERC ALS kursevi su najslabije ocenjeni u Tunisu, Švedskoj, Holandiji, Finskoj a najbolje u Srbiji.

Korisnim sadržaj kursa na kojem su bili polaznici su ocenili najvećom ocenom instruktore u Egiptu -ocena 100% a najmanje su sadržajem kursa zadovoljni Holanđani gde je taj rezultat tek nešto veći od 87%. Polaznici su dali lošu ocenu za odabir saržaja ALS kursa na kome su učestvovali instrutorima u Italiji, Sloveniji, Finskoj i Švedskoj. U Srbiji je ta ocena 96.49% i među najboljim je u Evropi. Kurs će drugim osobama preporučiti 100% polaznika iz Srbije ali i mnogim drugim zemaljama. ERC ALS seminar drugima neće preporučiti odn. prema seminaru najveće rezerve imaju Finci koji će samo u 80% slučajeva preporučiti kurs koji su posetili drugima, a rezervu imaju i neće preporučiti taj kurs drugim osobama polaznici i u Austriji, Nemačkoj, Grčkoj, Holandiji i Švedskoj.

Diskusija

ERC kursevi se sprovode prema jedinstvenom programu izvođenja i knjizi izvođenja u svim zemljama uključenim u ERC sistem. Jedinstveni program i jedinstveni scenario nije garancija i jednak dopadljivosti programa. Struktura seminara utiče na ocene polaznika da li je program na kome su bili koristan za njih. Prilagođavanje seminara potrebama polaznika i definisanje korisnih sadržaja u svakom delu samoga programa zahteva od instruktora da vrlo kvalitetno vlađa celinom preporuka ali i poseduje kvalitetna znanja i iskustvo u onome o čemu priča i podučava druge.

U istraživanju koje je sprovedeno u Švarcarskoj, ocena kursa je zavisila od pola instruktora i jezika koji koriste polaznici. Žene instruktori su dobijale veću ocenu (2). Analiza ALS kursa autora ukazuje na postojanje značajne varijabilnost između instruktora u proceni naprednih veština za održavanje života te je akcenat stavljen na poboljšanju istih (3).

Kao i na svim predstavama publike, polaznici seminara, nemilosrdno ocenjuju i kažnjavaju sve greške te je broj posetilaca i organizovanih seminara uvek u skladu

sa ocenom polaznika o korisnosti seminara, ocenom o kompetentnosti predavača i ukupnom ocenom o samom seminaru koja proističe iz mnogo činilaca, počev od ambijenta, autoriteta i nastupa instruktora, osećaja polaznika da je ono čemu prisustvuju važno za njihov dalji rad i naravno od korisnosti i odabira sadržaja i poruka koje instruktori šalju kao "poruka za poneti".

Zaključak

Promena generacija i promena načina izvođenja seminara u Srbiji je sprovedena kvalitetno te je pružila novi kvalitet u radu a, uprkos tome što mladi instruktori imaju nedostatak iskustva u radu.

Promena načina izvođenja kurseva i načina rada, te kadrovska obnova donele su novi kvalitet u sprovođenju ERC obuka u Srbiji. Mladi i entuzijastični instruktori značajno su doprineli upravo entuzijazmom, prijatnošću i pravilnim načinom rada da seminari ERC ALS koji se u Srbiji sprovode, dobiju jednu od najviših ocena u Evropi, u stvari prema zadovoljstvu polaznika najvišu. Prema oceni polaznika ako izuzmemo Egipat koji objektivno i ne pripada Evropi, u Evropi najbolju ocenu kursu dali su polaznici - ERC ALS kursevima koji se odvijaju u Srbiji. Razlika je mala ali dovoljna da budemo najbolji u Evropi u posmatranom periodu.

Literatura

1. Hazinski MF, Nolan JP, Aickin R, Bhanji F, Part 1: Executive Summary: 2015 International Consensus on Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care Science With Treatment Recommendations. *1. Circulation.* 2015 Oct 20;132(16 Suppl 1):S2-39. doi: 10.1161/CIR.0000000000000270.
2. Maeder MB, Germann S, Banz VM. et al. Swiss multidisciplinary and multilingual experience of the Advanced Trauma Life Support course: lessons for Europe. *Eur J Emerg Med.* 2012 Aug;19(4):220-5. doi: 10.1097/MEJ.0b013e32834b0098.
3. Tweed MJ., Hulme J., Perkins GD. Variability in the assessment of advanced life support skills. *Resuscitation,* Volume 50, Sept 2000; p. 281–286.